

3. Diewald, Smirnova 2010 – Diewald G., Smirnova E. The Linguistic Realization of Evidentiality in European Languages. Berlin: Mouton de Gruyter. – 2010.

4. Jacobson 1984 – Jacobson R. Russian and Slavic Grammar: Studies 1931 – 1981. Berlin – New York – Amsterdam : Mouton Publishers, 1984. – 160 s.

5. Palmer 1986 – Palmer F. R. Mood and Modality. Cambridge: Cambridge University Press. – 1986.

Остапенко А. В., ад'юнкт докторантури та аспірантури Національної академії внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКА ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток правової держави є однією з найважливіших проблем. У зв'язку з цим на сьогодні постає проблема вивчення юридичної термінології, її правильного вживання під час професійної діяльності та умов її раціонального використання. Термінологія права широко використовується не тільки в професійному середовищі, але і в інших сферах мовної комунікації.

Майбутні фахівці оволодівають фаховою термінологією протягом усіх років навчання у вищому навчальному закладі, але важливо, щоб ця робота набула системного і цілеспрямованого характеру з перших років навчання і тривала протягом усієї трудової діяльності.

Розвиток української юридичної термінології тісно пов'язаний з історією національного права, законодавства, української державності й української мови. Українська юридична термінологія своїми коренями сягає глибокої дописемної старовини – доби звичаєвого права. Найдавніші зразки юридичної термінології дохристиянської Русі X ст. містять Правда Руська, Договори руських із греками 907, 911, 944 рр. [1].

Проблемою мови законодавства в різні часи займалися багато вчених, зокрема: А. С. Піголкін, Ю. О. Тихомиров,

Д. В. Чухвичев, К. К. Панько, О. А. Ушаков та інші. І. Огієнко, розмірковуючи над проблемами української наукової термінології, вдало зауважив: «Термінологія не постає відразу, а звичайно витворюється самим народом упродовж віків духовного життя, потребує традицій для свого усталення».

Юридична термінологія – спеціальний об'єкт вивчення юриспруденції, мовознавства, лексикографії. У процесі розвитку юридична термінологія збагачується новими термінами і поняттями, які постійно поглиблюють та вдосконалюють її поняттєвий апарат. Кожному періоду розвитку юриспруденції відповідає певна система понять, які відповідають певному етапу розвитку державно-правових явищ. Юридична термінологія реалізує такі функції: нормативна, комунікативна, гносеологічна, естетична, культуросна.

Юридичний термін (від лат. terminus – межа, кордон) – слово або словосполучення, що виражає поняття з правової сфери суспільного життя і має визначення (дефініцію) в юридичній літературі (законодавчих актах, юридичних словниках, науково-правових працях) [2].

Кожен юридичний термін характеризується за походженням, семантикою, системними зв'язками, граматичною структурою, способом термінотворення [3].

Сучасне термінознавство визначає специфічні ознаки терміна, які в сукупності відрізняють його від загальноживаних слів: системність, точність, прагнення до однозначності, відносна незалежність від контексту, наявність дефініції, функційна усталеність, конвенціональність, офіційність, стандартизованість, лаконічність, суворість нормативності, стилістична нейтральність, відсутність експресивності, коректність. Їх важливо враховувати для формування уявлення про нормативні і ненормативні термінотворення в юридичному мовленні.

Традиційними способами українського термінотворення є такі: афіксація (заволодіння, правник, підсудність), безсуфіксний (розшук), словоскладання (судоустрій), змішаний (законодавство), спеціалізація загальноживаного слова (перенос значення на основі метонімії або метафори): сторона, відмивання брудних грошей, тіньовий ринок, легенда (опер.-розш.). Серед юридичних термінів і номенклатурних назв усе більшого поширення набувають скорочені форми –

абревіатури. Тенденцію до лаконічності термінології реалізують також терміни, утворені шляхом субстантивзації (прикметник–іменник): затриманий, оперуповноважений, підсудний, потерпілий, слідчий [4].

Сучасну українську юридичну термінологію формують нормативно-правові акти, які створювались у різні часи та використовувались різними політико-економічними устроями, ґрунтувались на різних методологічних засадах, мали різну мету.

Отже, мова і право мають фундаментальне значення для буття людини. Вимоги мовної досконалості закону, максимальної точності та логічності у викладі правових приписів, однозначності тлумачення й розуміння правових норм, суворості нормативності та стилістичної довершеності зумовлюють надзвичайну повагу всього суспільства до мови законодавства, яка завжди має бути еталоном, бездоганим зразком, має встановлювати норми найбільш доречного і правильного використання мовних засобів як на рівні нормативних документів, так і на рівні правозастосування.

Список використаних джерел

1. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://studgurtok.ucoz.ua/load/kursovi_roboti/juridichna_terminologija_ponjatt.
2. Артикуца Н. Основи вчення про юридичний термін і юридичну термінологію // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць КНЕУ. – Київ, 2005. – Вип. – 6. – С. 35–42.
3. Скакун О. Ф. Актуальні питання термінології законодавства / О. Ф. Скакун // Методологічні проблеми правової науки : матеріали міжн. наук. конф. – Харків : Право, 2003. – С. 102–105.
4. Квитко И. С. Терминоведческие проблемы редактирования : монография / И. С. Квитко, В. М. Лейчик, Г. Г. Кабанцев. – Львов : Высшая школа, 1986. – С. 150.